

汉语拼音检字手册

汉语拼音、英语“威式”音标对照表

杭州大学外语系汉语组

说 明

这是一本配合英语学习的拼音检字手册。目前，我们已开始运用我国政府法定的《汉语拼音方案》音译我国人名、地名。但鉴于英语“威式”拼音沿用已久，有些书刊中还有留用，所以，我们在此册列了汉语拼音与英语“威式”拼音对照表，同时也注有国际音标。供学习汉语拼音及用拉丁字母音译中国人名、地名时作参考。

本手册除了四千多常用汉字外，还增加了“百家姓”中用到的汉字。检字分两个部份：第一部分从拼音查汉字；第二部分是从笔划查拼音。

最后还附有“百家姓”中的六十个复姓汉字的拼音。

由于我们的政治水平和业务水平有限，编写时间短促，有些地方可能有错误，恳切希望用者在使用中提出宝贵意见。

本册子在编印过程中，得到上海外国语学院汉语组和文印组同志的大力帮助，对此，特表示感谢。

杭州大学外语系汉语组编
上海外国语学院印刷厂印
一九七六年五月

目 录

汉语拼音与英语“威式”拼音对照	2
普通话音节表	9
拼音检字	21
笔划检字	59
附“百家姓”中六十个复姓的拼音	121

00277922

汉语拼音与 英语“威式”拼音对照

威妥玛式 (Thomas Wade system) 是英帝国主义分子 Thomas Wade [tɒməs weid] 所创, 这原是一套为外国人拼写汉语用的音标, 简称之为“威式” (Wade system)。一百多年来, 我们沿用这种音标来拼写中国人名及其他专有名词和中国特有事物的名称。如: 司马迁 (Szuma Chien), 洪秀全 (Hung Hsiu-chuan), 康有为 (Kang Yu-wei), 严复 (Yen Fu) 武松 (Wu Sung)。 (见《为人民服务》和《论人民民主专政》英文版)

董存瑞 (Tung Tsun-ju), 雷锋 (Lei Feng), 欧阳海 (Ouyang Hai), 蔡永祥 (Tsai Yung-hsiang)。

里 (li), 亩 (mu), 斗 (tou), 炕 (kang) 等。

有些人名, 已有固定的拼法, 沿用至今, 需要个别记忆, 如:

孙逸仙 (即孙中山) 拼作 Sun Yat-Sen (不是 Sun Yi-hsien)

宋庆龄拼作 Soong Ching-ling (不是 Sung Ching-ling)

“威式”拼音本身既不科学又不准确, 例如: 汉语拼音方案送气的与不送气的声母分得清清楚楚, 如: 兵 bing, 兵 ping, …… 等, 而“威式”的送气符号 (‘), 在印刷或书写

中往往省略掉，(p·p')便成为(p·p)，兵(ping)和乒(ping)完全分不清了，t、t'、k、k'……便成为t、t、k、k、……了。因此“威式”音标无法如实音译中国人名、地名。又如：ü上面的两点往往被省去，便与u混同了。因此，如果ü和ün的两点省了，ch'的送点符号(ˊ)又省了，则chü(居)、ch'ü(区)与chu(朱)、ch'u(初)都成为chu；chün(军)、chün(群)与chun(淳)、ch'un(春)都成为chun了。这是“威式”极大的缺点，远远不及我国的《汉语拼音方案》。

汉语拼音方案现已逐步应用于我国出版的英文书刊名称，如：《人民日报》拼作Renmin Ribao，《红旗》拼作Hongqi，《解放军报》拼作Jiefangjun Bao，又如工厂、商店的名称和商标，标语画等的文字也都用汉语拼音方案拼写了。用我国法定的罗马字拼音方案(即《汉语拼音方案》)来译写我国人名地名，这是我们应取的立场。至今还沿用那套《威式》音标来译写我国人名、地名，这实在是半封建半殖民地遗留下来的旧习惯。但鉴于目前出版的英文书刊上有的还是暂时沿用“威式”来拼写汉语专有名词，因此为了便于识别和应用，现将《汉语拼音方案》和“威式”的拼音方案列表对照如下：

拼音对照表

汉语拼音		国际音标	英语(威式)拼音
b	玻	[b]	p
p	坡	[p']	p'
m	摸	[m]	m
f	佛	[f]	f
d	得	[d]	t
t	特	[t']	t'
n	纳	[n]	n
l	勒	[l]	l
g	哥	[g]	k
k	科	[k']	k'
h	喝	[x]	h
j	基	[tg]	ch
q	欺	[tq']	ch'
x	希	[g]	hs
zh	知	[tʒ]	ch
ch	蚩	[tʒ']	ch'
sh	诗	[ʒ]	sh
r	日	[z]	

汉语拼音		国际音标	英语(威式)拼音
z	资	[ts]	ts,tz
c	雌	[tsʰ]	tsʰ,tzʰ
s	思	[s]	s,sz
v	〔万〕	[v]	v
ng	〔额〕	[ŋ]	ng
(gn)	〔尼〕	[ŋ]	gn
y-	移	[j]	y-
w-	吴	[w]	w-
a	啊	[a]	a
o	喔	[o]	o
e	鹅	[ə]	e
ê	〔哀〕	[ɜ]	eh
er	儿	[ər]	érh
-i(in,zhi,chi,shi,ri)		[ʃ]	-ih
-i(in,zi,ci,si)		[ʃ]	-û
i,yi	衣	[i]	i,yi
u,wu	乌	[u]	u,wu
ü,yü	迂	[y]	ü,yü
ai	哀	[ai]	ai
ei	熬	[ei]	ei
ao	熬	[au]	ao
ou	欧	[ou]	ou

汉语拼音		国际音标	英语(威式)拼音
an	安	[an]	an
en	恩	[aŋ]	en
eng	亨的韵母	[eŋ]	èng
ong	轰的韵母	[uŋ]	ung
ia,ya	呀崖	[ia]	ia,ya
io,yo	哟	[io]	yo
ie,ye	耶	[iɛ'	ieh,yeh
iao,yao	腰	[iau]	iao,yao
iou,iu,you	忧	[iou]	iu,yu
ian,yan	烟	[iæn]	ien,yen
in,yin	因	[in]	in,yin
iang,yang	央	[iaŋ]	iang,yang
ing,ying	英	[iŋ]	ing,ying
iong,yong	雍	[iuŋ]	iung,yung
ua,wa	蛙	[ua]	ua,wa
uo,wo	窝	[uo]	uo,wo
uai,wai	歪	[uai]	uai,wai
uei,ui,wei	威	[uei]	uei,ui,wei
uan,wan	弯	[uan]	uan,wan
uen,un,wen	温	[uen]	un,wên
uang,wang	汪	[uaŋ]	uang,wang
ueng,weng	翁	[ueŋ]	wèng
üe,yue	约	[yɛ]	üeh,yüeh
üan,yuan	冤	[yæn]	üan,yüan
ün,yun	晕	[yu]	ün,yün

注：汉语拼音 v,ng,(g_n) 限用在少数民族语音中
对照表说明：

1、舌面音的三个声母 [j.q. x/(ch. ch' hs)], 只跟齐齿呼和撮口呼的韵母拼，如：基 [jɿ/(chi)], 欺 [qi/(ch'i)], 希 [xi/(hsi)]……凡 i 作韵头的韵母都是；居 [ju/(chü)], 区 [qu/(ch'u)], 嘘 [xu/(hsü)]……凡 ü 作韵头的韵母都是。

2、“威式”的舌尖前音声母有① l.(ts.ts'.s) 和② (tz.tz'.ss 或sz) 两种。(tz.tz'.sssz) 只限于同特殊韵母之一即舌尖前元音 -i[ɿ]/(ü)拼，除此(-)外的韵母都和 (ts.ts'.s) 相拼。

3、“威式”的 [é] 与 k. k'.h 拼时，要拼作 kə (葛)、k'o (柯)、ho (何)、但发音仍是 ke. k'e. he; 鹅、娥、蛾，等写作 o，但仍读作 é (e)。

4、[é]拼入声字时，因韵母发音短促，便被写为 [eh]，如“德”字往往被写作 the(例如：张思德 Chang Szu-teh)。但也可拼作 te (te)。

5、[uə]与j.l拼时，要拼作 jo (若)、lo (罗)。

普通话音节表

	a [a]	e [é/o]	o [o]
b [p]	ba [pa]		bo [po]
p [p']	pa [p'a]		po [p'o]
m [m]	ma [ma]		mo [mo]
f [f]	fa [fa]		fo [fo]
d [t]	da [ta]	de [te]	
t [t']	ta [t'a]	te [t'e]	
n [n]	na [na]	ne [ne]	
l [l]	la [la]	le [le]	
g [k]	ga [ka]	ge [ko]	
k [k']	ka [k'a]	ke [k'o]	
h [h]	ha [ha]	he [ho]	
j [ch]			
q [ch']			
x [hs]			
z [ts] [tz]	za [tsa]	ze [tse]	
c [ts'] [tz']	ca [ts'a]	ce [ts'e]	
s [s] [sz]	sa [sa]	se [se]	
zh[ch]	zha[cha]	zhe [che]	
ch[ch']	cha[ch'a]	che [ch'e]	
sh[sh]	sha[sha]	she [she]	
r [j]		re [je]	
y-[y-]	ya [ya]	ye [ye]	
w-[w-]	wa [wa]		wo [wo]

注意：(1) ()内的韵母在汉语中单独不成音节(字)

(2) 本表方括号[]内的是威式拼音。

(i) [i]	(u) [u]	(ü) [ü]
bi [pi]	bu [pu]	
pi [p'i]	pu [p'u]	
mi [mi]	mu [mu]	
	fu [fu]	
di [ti]	du [tu]	
ti [t'i]	tu [t'u]	
ni [ni]	nu [nu]	nü [nü]
li [li]	lu [lu]	lü [lü]
	gu [ku]	
	ku [k'u]	
	hu [hu]	
ji [chi]		jü [chu]
qi [ch'i]		qü [ch'u]
xi [hsi]		xü [hsu]
zi [tzu]	zu [tsu]	
ci [tz'u]	cu [ts'u]	
si [szu]	su [su]	
zhi [chih]	zhu [chu]	
chi [ch'ih]	chu [ch'u]	
shi [shih]	shu [shu]	
ri [jih]	ru [ju]	
yi [yi]		yu [yü]
	wu [wu]	

er [érh]	ai [ai]	ei [ei]
	bai [pai]	bei [pèi]
	pai [p'ái]	pei [pai]
	mai [mai]	mei [mei]
		fei [fei]
	dai [tai]	dei [tei]
	tai [t'ai]	
	nai [hai]	nei [nei]
	lai [lai]	lei [lei]
	gai [kai]	gei [kei]
	kai [k'ai]	
	hai [hai]	hei [hei]
	zai [tsai]	zei [tsei]
	cai [ts'ai]	
	sai [sai]	
	zhai [chai]	
	chai [ch'ai]	
	shai [shai]	
	wai [wai]	wei [wei]

ao [ao]	ou [ou]	an [an]
bao [pao]		ban [pan]
pao [p'áo]	pou [p'áu]	pan [p'án]
mao [mao]	mou [mou]	man [man]
	fou [fou]	fan [fan]
dao [tao]	dou [tou]	dan [tan]
tao [t'ao]	tou [t'ou]	tan [t'an]
nao [nao]		nan [nan]
lao [lao]	lou [lou]	lan [lan]
gao [kao]	gou [kou]	gan [kan]
kao [k'ao]	kou [k'ou]	kan [k'an]
hao [hao]	hou [hou]	han [han]
zao [tsao]	zou [tsou]	zan [tsan]
cao [ts'ao]	cou [ts'iu]	can [ts'an]
sao [sao]	sou [sou]	san [san]
zhao [chao]	zhou [chou]	zhan [chan]
chao [ch'ao]	chou [ch'ou]	chan [ch'an]
shao [shao]	shou [shou]	shan [shan]
rao [jao]	rou [jou]	ran [jan]
yao [yao]	you [you]	yan [yan]
		wan [wan]

en [ɛn]	ang [aŋ]	eng [ɛŋ]
ben [pen]	bang [paŋ]	bang [peŋ]
pen [p'ɛn]	pang [p'aŋ]	peng [p'eŋ]
men [men]	mang [maŋ]	meng [meŋ]
fen [fen]	fang [faŋ]	feng [feŋ]
	dang [taŋ]	deng [teŋ]
	tang [t'aŋ]	teng [t'eŋ]
	nang [naŋ]	neng [neŋ]
	lang [laŋ]	leng [leŋ]
gen [ken]	gang [kaŋ]	geng [keŋ]
ken [k'ɛn]	kang [k'aŋ]	keng [k'eŋ]
hen [hen]	hang [haŋ]	heng [heŋ]
zen [tsen]	zang [tsaŋ]	zeng [tseŋ]
cen [ts'ɛn]	cang [ts'aŋ]	ceng [ts'eŋ]
sen [sen]	sang [saŋ]	seng [seŋ]
zhen [chen]	zhang [chaŋ]	zheng [cheŋ]
chen [ch'ɛn]	chang [ch'aŋ]	cheng [ch'eŋ]
shen [shen]	shang [shaŋ]	sheng [sheŋ]
ren [jen]	rang [jaŋ]	reng [jeŋ]
	yang [yaŋ]	
wen [wen]	wang [waŋ]	weng [weŋ]